

Aleg z 00

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o petycji gminy m. Tarnowa w sprawie urządzenia miejskiego wodociągu.

Wysoki Sejmie!

Gmina m. Tarnowa, chcąc zaradzić brakowi zdrowej wody do picia i innych celów gospodarczych, postanowiła przystąpić do budowy wodociągu miejskiego.

Zaprowadzenie centralnego wodociągu w mieście jest sprawą niecierpiącą zwłoki, z uwagi na stosunki zdrowotne w mieście, w którym choroby zakaźne głównie z powodu braku zdrowej wody do picia nierzadko grasują. Brak wody wytwarza groźne niebezpieczeństwo w razie pożaru zwłaszcza w dzielnicach miasta o zabudowaniach wiejskich, wykonanych z drzewa.

W miarę wzrostu miasta, liczącego już dziś 37.000 mieszkańców, potrzeba wody wzrasta, miasto rozszerzając się szybko w stronę północno-zachodnią, napotyka na tereny, będące dawniej moczarami, które zostały pozyskane przez osuszenie. Obszary te mają wodę złą, nieprzydatną do picia.

Nadto woda w całym mieście posiada wysoki stopień twardości, zawiera przeważnie związki żelaza, co ją wyklucza od użycia do celów przemysłowych.

W uznaniu tedy rzeczywistej potrzeby dostarczenia mieszkańcom zdrowej wody, uchwaliła Reprezentacja miejska w r. 1902 przekazywać corocznie oszczędności z dochodów dzierżawy prawa propinacyi do osobno utworzonego funduszu inwestycyjnego, przeznaczonego na budowę wodociągów i kanałów miejskich. Z funduszu tego, który w r. 1907 osiągnął wysokość około 350.000 kor., pokrywano wszelkie wydatki na koszt badań i wykonania projektu wodociągowego. Początkowo przeprowadzała gmina w latach 1903, 1904 i 1905 ogólne badania na terenach, położonych w najbliższym sąsiedztwie Tarnowa. Były to poszukiwania za wodą gruntową, które, chociaż nie wydały pożądanego rezultatu, stanowiły jednak cenną wskazówkę do dalszych badań. W roku 1905 wybrała Rada miejska ze swego grona komisję wodociągową, której skład uzupełniono później członkami fachowymi z poza Rady; od tej chwili datuje się większa ciągłość w pracach przygotowawczych. W tym samym roku zwrócono uwagę na teren Świerczków, położony w klinie przy ujściu Białej do Dunajca i tu rozpoczęto wstępne wiercenia, do oceny wyników tych wierceń i wstępnego rozpoznania terenu zaproszono c. k. starszego radcę budownictwa Romana Ingardena, tudzież znawcę bakteriologa, profesora Odonu Bujwida, którzy teren ten ocenili korzystnie i zalecili wykonanie dalszych badań.

Przy końcu r. 1906 przedstawiła Komisja wodociągowa Radzie miejskiej wniosek, aby celem energicznego prowadzenia dalszych badań, oraz wykonania projektu wodociągu poruczyć te czynności osobnej sile fachowej. Po przyjęciu tego

wniosku ogłoszono konkurs, którego wynikiem było zamianowanie Dra Maksymiliana Matakiewicza inżynierem-hydrotechnikiem. Równocześnie uproszono p. Karola Trochanowskiego, dyrektora szkoły realnej i radnego miejskiego, aby przeprowadził szczegółowe badania chemiczne.

W roku 1907 wykonano badanie szczegółowe w Świerczkowie, tudzież badanie ogólne na odleglejszych terenach. W maju i czerwcu 1907 wywiercono studnię próbną w Świerczkowie, a w jesieni tego roku przeprowadzono próbne pompowanie, które trwało przez 3 miesiące. W jesieni i zimie 1907/8 sporządzono szczegółowy projekt wodociągu, który przy końcu marca 1908 poddano ocenie znawców.

Rada miejska na posiedzeniu z d. 3. października 1907, po wysłuchaniu sprawozdania technicznego, oraz sprawozdania z badań chemicznych i bakteriologicznych, uchwaliła jednogłośnie zaopatrzenie miasta wodą wglębną ze Świerczkowa. Projektowany wodociąg ma dostarczyć wody w ilości wystarczającej dla 55.000 mieszkańców. Reprezentacya miejska liczy się bowiem ze wzrostem ludności. Do oceny projektu, po zupełnem ukończeniu tegoż, zaproszono pp. Romana Ingardena, oraz Gustawa Oestena, inżyniera z Berlina, ocenę zaś projektu urządzenia maszynowego powierzono profesorowi Politechniki we Lwowie p. Tadeuszowi Fiedlerowi.

Całkowite koszta budowy wodociągu wynosić będą według kosztorysu sumarycznego, opartego na szczegółowych kosztorysach wszystkich części składowych wodociągu 2,050.000 koron. Na pokrycie tych kosztów postanowiła Rada miejska uchwałą z d. 21 maja 1908 zaciągnąć w Banku krajowym 4% komunalną pożyczkę w wysokości 2,200.000 kor. z pięćdziesięciosiedmioletnią amortyzacją, przyczem nadwyżka 150.000 kor. jest przeznaczoną na koszta sfinansowania pożyczki, oraz na ewentualną stratę na kursie. Spłata pożyczki wymagać będzie, według relacyi Magistratu, rocznych rat amortyzacyjnych po 101.239 kor. 20 h., prócz kosztów ruchu i konserwacyi zamierzonych inwestycyi, które wynosić będą rocznie 61.760 kor. 80 h.

Ponieważ gmina nie może z dochodów własnych pokrywać takiego wydatku, dochody te bowiem nie wystarczają na inne zwyczajne potrzeby gminne i na ich pokrycie okok dodatków konsumcyjnych, które wraz z dochodami z propinacyi przynoszą rocznie 356.900 koron, nakładać musi Reprezentacya miejska 20% dodatek do podatków bezpośrednich, przeto Rada miejska uchwałą z d. 14. lipca 1908 powziętą w należytem komplecie, postanowiła na częściowe pokrycie rat zaciągnąć się mającej pożyczki zaprowadzić w gminie pięcioprocentowy podatek gminny czynszowy od fasyonowanych czynszów najmu na cały czas spłaty pożyczki, to jest na lat 57. Na tem samem posiedzeniu uchwaliła Rada miejska na wzór innych miast zaprowadzić przymus połączenia domów z wodociągiem publicznym i ustanowić opłaty za używanie wody, a zarazem przyjęła sporządzony przez Magistrat projekt odnośnej ustawy. Powyższe uchwały wraz z projektem ustawy zostały w gminie należycie ogłoszone i nikt nie wniósł przeciw nim protestu.

Rada powiatowa w Tarnowie uchwałą z d. 12. września 1908 zatwierdziła wymienione uchwały Rady miejskiej.

Na pokrycie rat amortyzacyjnych pożyczki, tudzież na koszta ruchu i konserwacyi urządzeń wodociągowych, co razem, jak wyżej zestawiono, wymagać będzie rocznego wydatku w kwocie 163.000 kor., spodziewa się gmina uzyskać z opłat za używanie wody rocznie 61.050 kor. (w tem 33.750 kor. od zakładów przemysłowych), z podatków zaś czynszowego 90 000 kor., a więc razem 151.050 kor., wobec czego pozostaje niedobór 11.950 kor., który może być pokryty albo

z odsetek funduszu wodociągowego, utworzonego przez Radę miejską w r. 1902, a wynoszącego obecnie 302.000 kor., co przy 4% oprocentowaniu daje rocznie 12.000 kor., albo z subwencji rządowej, o którą gmina zamierza się starać. Wreszcie, gdyby fundusz wodociągowy przeznaczony został na inne cele, i gdyby subwencji gminie odmówiono, kwota 12.000 kor. obciążałaby zwyczajny budżet gminy.

Przy obliczaniu wydatności 5% podatku gminnego od czynszów najmu, wzięto za podstawę wartość czynszów w kwocie 1,800.000 kor. z ogólnej sumy wartości czynszów obliczonych na 2,000.000 kor., a to w uwzględnieniu okoliczności, że domy bardzo odległe, przy których nie będzie rurociągów, będą od podatku tego zwolnione.

Uchwalony przez Radę miejską w Tarnowie projekt ustawy wodociągowej opiera się na zasadach już obowiązujących podobnych ustaw w Białej, Podgórzu, Tarnopolu i Bochni, oraz w Krakowie i Lwowie.

C. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych, zawiadamiając Wydział krajowy o sankcjonowaniu projektu ustawy wodociągowej dla Bochni, wyraziło zapatrywanie, że przyznawanie gminom opłat gminnych na zbyt długi okres czasu jest niewłaściwem i że w przyszłych projektach ustaw należałoby tej praktyki zaniechać. Wydział krajowy podziela również to zapatrywanie, z uwagi wszelako, że instytucje finansowe, udzielające gminom na cele inwestycyjne pożyczek z kilkudziesięcioletnim okresem amortyzacji, upatrują pewność i gwarancję pożyczki w ustawowym zapewnieniu gminie odpowiedniego dochodu przez cały czas trwania stosunku pożyczkowego i że w przeciwnym razie gmina napotkałaby na nieprzewidywane trudności przy zaciągnięciu pożyczki, proponuje w niniejszym wypadku przyznanie gminie m. Tarnowa, zgodnie z uchwałą Rady miejskiej, prawa poboru podatku gminnego od czynszów i opłat wodociągowych przez lat 57, t. j. aż do czasu zupełnego umorzenia zaciągniętej się mającej pożyczki.

Uznając doniosłą korzyść, jaką mieszkańcy m. Tarnowa odniosą z zaprowadzenia wodociągu i stwierdzając potrzebę utworzenia gminie nowego źródła dochodu ze względu na wydatki połączone z tą inwestycją, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony % projekt ustawy.

**Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicji i Lodomeryi wraz
z Wielkiem Księstwem Krakowskiem. .**

Marszałek krajowy:

St. Badeni, w. r.

Sprawczdawca:

Dr. Józef Wereszczyński, w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia o obowiązku właścicieli domów w gminie miasta Tarnowa połączenia swych domów z miejskim wodociągiem, tudzież o zezwoleniu tej gminie na pobór gminnego podatku od czynszów najmu, oraz opłat gminnych na urządzenie, utrzymanie i rozszerzenie wodociągu miejskiego.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

Każdy właściciel domu położonego w obrębie gminy miasta Tarnowa obowiązany jest po otwarciu miejskiego wodociągu w dotyczącej ulicy lub dotyczącym placu, połączyć swój dom z wodociągiem miejskim (§. 2.).

Połączenie to ma nastąpić podług przepisów osobnego regulaminu technicznego (§. 13.) i wykonane być może tylko przez osoby posiadające do tego uzdolnienie w myśl przepisów ustawy przemysłowej.

§. 2.

Połączenie domów z miejskim wodociągiem ma nastąpić najpóźniej do dwóch lat po otwarciu wodociągu w odnośnej ulicy lub placu.

Jeżeli właściciel nie wykona tego połączenia w powyższym terminie, może gmina miasta Tarnowa wykonać je na jego koszt i stratę.

Domy, które powstaną dopiero po zaprowadzeniu wodociągu, mają być z nim połączone przed wydaniem zezwolenia na ich zamieszkanie lub użytkowanie.

§. 3.

Właściciel domu ponosi kosztą połączenia z miejskim wodociągiem od katastralnej granicy swej realności i kosztą urządzenia wewnątrz realności. Kosztą doprowadzenia wody do wspomnianej granicy ponosi gmina.

§ 4.

Gdyby kosztą urządzenia wodociągowego wewnątrz domu były w stosunku do jego wartości za wysokie, może Rada miejska wyjątkowo zwolnić właściciela od obowiązku w §. 1. określonego, jeżeli dostateczne zaopatrzenie domu w zdrową wodę do picia, z powodu bliskości publicznej studni wodocią-

gowej jest zapewnione, a okoliczność ta została urzędownie stwierdzoną.

Koloniom robotniczym, dalej właścicielom domów o charakterze wiejskim lub prowizorycznym może Rada miejska zezwolić na urządzenie ich kosztem wspólnych studzien wodociągowych, zamiast łączenia poszczególnych domów z wodociągiem miejskim.

Udzielenie zwolnienia w myśl obydwu powyższych ustępów może nastąpić tylko w razie przychylnego wniosku Magistratu, na posiedzeniu Rady miejskiej przy komplecie przynajmniej 27 radnych i większością $\frac{3}{4}$ głosów.

Przeciwko odmownej uchwale Rady miejskiej nie przysługuje prawo wnoszenia rekursu.

Z ustaniem powodu zwolnienia od wykonania domowego urządzenia wodociągowego zwolnienie to traci moc obowiązującą.

§. 5.

Na pokrycie kosztów urządzenia, rozszerzenia i utrzymania wodociągu miejskiego przysługuje gminie miasta Tarnowa prawo pobierania przez lat pięćdziesiąt siedm, licząc od dnia oddania wodociągu do użytku publicznego (§. 9.), podatku gminnego aż do wysokości pięciu procentów (5%) zeznanego i przez władze sprawdzonego czynszu najmu lub wartości czynszowej budynków położonych przy wodociągu w obrębie gminy.

Zwolnienie od połączenia domu z wodociągiem miejskim (§. 4.) nie uwalnia od uiszczania podatku wodociągowego.

§. 6.

Za używanie wody :

a) do celów gospodarstwa domowego t. j. do picia, gotowania, prania, czyszczenia, kąpieli itp., powyżej 50 litrów na głowę i dobę,

b) na cele przemysłowe, jak do fabryk, zajazdów, hoteli, łaźni, kawiarni, dla zakładów dorożkarskich, do pojenia koni pociągowych w przedsiębiorstwach przemysłowych itp.,

c) na cele zbytkowe, jak do ogrodów, wodotrysków do pojenia koni pojazdowych i zbytkowych itp. wreszcie

d) za użycie wody w budynkach niepodlegających podatkowi domowo-czynszowemu jak n. p. w budynkach rządowych, krajowych, dworcach kolejowych i t. p. może gmina miasta Tarnowa pobierać opłaty według wydać się mającej taryfy.

§. 7.

W granicach zakreślonych §. 5. i po uwzględnieniu dochodu z opłat (§. 6.) ma Rada miejska ustanawiać corocznie wysokość gminnego podatku wodociągowego.

§. 8.

Podatek gminny (§. 5.) i opłaty za używanie wody (§. 6.) ponosić mają mieszkańcy, względnie używający wody.

Za podatek gminny (§. 5.) i opłaty za wodę zużyta w gospodarstwie domowym ponad przepisana ilość 50 litrów na głowę mieszkańca i dobę (§. 6 a) odpowiadają gminie bezpośrednio właściciele realności z prawem regresu do najmujących mieszkania.

Opłaty za używanie wody na cele wymienione w §. 6 b), c), d) ściągane będą wprost od tych, na których żądanie lub zgłoszenie zakład wodociągowy miejski wody lub urządzeń wodociągowych dostarcza.

§. 9.

Dzień, od którego pobór podatku wodociągowego się rozpoczyna (§. 5.), poda Magistrat osobnem obwieszczeniem do publicznej wiadomości.

§. 10.

Do czasu, pokąd mieszkańcy nie będą mogli korzystać z miejskich wodociągów z powodu niewykonania urządzeń domowych, obowiązek płacenia podatku wodociągowego ciąży wyłącznie na właścicielach realności.

§. 11.

Podatek gminny (§. 5.) i opłaty (§. 6.), ściągany będzie w obrębie gminy miasta Tarnowa podług przepisów istniejących dla ściągania podatków rządowych.

§. 12.

Odpisanie rządowego podatku domowo czynszowego wskutek opróżnienia mieszkania pociąga za sobą odpisanie podatku gminnego.

§. 13.

Regulamin techniczny (§. 1.), taryfę opłat (§. 6.), sposób uiszczania podatku gminnego i opłat (§. 8) i wogóle wszelkie rozporządzenia wykonawcze do niniejszej ustawy uchwali Rada miejska.

Uchwała ta wymaga do swej ważności zatwierdzenia Wydziału krajowego w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

W taki sam sposób może nastąpić zmiana regulaminu, taryfy lub wogóle rozporządzenia wykonawczego.

§. 14.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jego ogłoszenia.

§. 15.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.